

แนวทางในการคัดเลือกนักโทษเด็ดขาดที่มีคุณสมบัติที่จะได้รับการพิจารณาพักการลงโทษ  
และแนวทางในการใช้ดุลยพินิจของคณะกรรมการพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษประจำเรือนจำ  
เพื่อประกอบการพิจารณาพักการลงโทษ พ.ศ.๒๕๖๗

.....

ตามที่กรมราชทัณฑ์ได้ออกประกาศ ณ วันที่ ๑๘ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๖๒ เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาพักการลงโทษ พ.ศ.๒๕๖๒ เพื่อให้เรือนจำและทัณฑสถานทั่วประเทศได้มีแนวทางการปฏิบัติงานด้านการพักการลงโทษ เป็นไปตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ.๒๕๖๐ มาตรา ๕๒ (๗) และกฎกระทรวงกำหนดประโยชน์ของนักโทษเด็ดขาด และเงื่อนไขที่นักโทษเด็ดขาดซึ่งได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกหรือการพักการลงโทษและได้รับการปล่อยตัวต้องปฏิบัติ พ.ศ.๒๕๖๒ ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๖๒ ต่อมากระทรวงยุติธรรมได้ออกกฎกระทรวง กำหนดประโยชน์ของนักโทษเด็ดขาด และเงื่อนไขที่นักโทษเด็ดขาดซึ่งได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกหรือการพักการลงโทษและได้รับการปล่อยตัวต้องปฏิบัติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๖๔ ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๓ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๖๔ โดยให้ยกเลิกข้อ ๔๑ แห่งกฎกระทรวง กำหนดประโยชน์ของนักโทษเด็ดขาด และเงื่อนไขที่นักโทษเด็ดขาดซึ่งได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกหรือการพักการลงโทษและได้รับการปล่อยตัวต้องปฏิบัติ พ.ศ.๒๕๖๒ และให้ยกเลิกข้อความในข้อ ๔๒ โดยให้ใช้ข้อความแทนว่า “ข้อ ๔๒ ในกรณีปกติ นักโทษเด็ดขาดตั้งแต่ชั้นกลางขึ้นไปอาจได้รับการพักการลงโทษไม่เกินหนึ่งในสามของกำหนดโทษที่ระบุไว้ในหมายแจ้งโทษเด็ดขาด...” จึงส่งผลให้คุณสมบัติของนักโทษเด็ดขาดที่จะได้รับการพิจารณาพักการลงโทษภายใต้หลักเกณฑ์บางประการ ตามประกาศกรมราชทัณฑ์ เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาพักการลงโทษ พ.ศ.๒๕๖๒ ต้องเปลี่ยนแปลงไป

เพื่อให้การดำเนินการพักการลงโทษในเรือนจำ/ทัณฑสถานทั่วประเทศ มีประสิทธิภาพและถือปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกัน และเพื่อให้คณะกรรมการพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษประจำเรือนจำ ได้มีแนวทางในการใช้ดุลยพินิจประกอบการพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษ เป็นไปตามพระราชบัญญัติกรมราชทัณฑ์ พ.ศ.๒๕๖๐ และกฎกระทรวง กำหนดประโยชน์ของนักโทษเด็ดขาด และเงื่อนไขที่นักโทษเด็ดขาดซึ่งได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกหรือการพักการลงโทษและได้รับการปล่อยตัวต้องปฏิบัติ พ.ศ.๒๕๖๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๖๔ จึงกำหนดแนวทางในการคัดเลือกนักโทษเด็ดขาดที่มีคุณสมบัติที่จะได้รับการพิจารณาพักการลงโทษ และแนวทางในการใช้ดุลยพินิจของคณะกรรมการพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษประจำเรือนจำ เพื่อประกอบการพิจารณาพักการลงโทษ ดังนี้

ข้อ ๑ นักโทษเด็ดขาดที่จะได้รับการพิจารณาพักการลงโทษต้องมีคุณสมบัติภายใต้หลักเกณฑ์ดังนี้

(๑) นักโทษเด็ดขาดตั้งแต่ชั้นกลางขึ้นไปอาจได้รับการพิจารณาพักการลงโทษไม่เกินหนึ่งในสามของกำหนดโทษที่ระบุไว้ในหมายแจ้งโทษเด็ดขาด

(๒) กรณีโทษประหารชีวิต ต้องมีระยะเวลาต้องโทษมาแล้วไม่น้อยกว่า ๑๖ ปี หรือกรณีต้องโทษตลอดชีวิต ต้องมีระยะเวลาต้องโทษมาแล้วไม่น้อยกว่า ๑๔ ปี เมื่อมีการเปลี่ยนโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิตเป็นโทษจำคุกที่มีกำหนดระยะเวลา (นับถึงวันประชุมคณะกรรมการพิจารณาพักการลงโทษประจำเรือนจำ)

(๓) มีประวัติการต้องโทษจำคุกไม่เกิน ๒ ครั้ง (รวมครั้งที่กำลังรับโทษอยู่) ทั้งนี้ ไม่รวมถึงโทษจำคุกในความผิดครั้งที่ได้กระทำโดยประมาทหรือเป็นความผิดลหุโทษ หรือความผิดที่ศาลรอกการลงโทษไว้

/(๔) มีระยะเวลา...

(๔) มีระยะเวลาคุมประพฤติไม่เกิน ๒ ปี กรณีเหลือโทษจำคุกต่อไปเกิน ๒ ปี ให้เสนอพักการลงโทษได้ล่วงหน้าไม่เกิน ๓ เดือน (นับถึงวันประชุมคณะทำงานเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษประจำเรือนจำ) ทั้งนี้ นักโทษเด็ดขาดที่เหลือโทษจำคุกต่อไปเกินกว่า ๒ ปี แต่ไม่เกิน ๕ ปี หากเรือนจำมีเหตุผลสนับสนุนหรือเหตุจำเป็นอย่างยิ่ง เช่น กรณีเจ็บป่วย ทำความดีความชอบให้เรือนจำหรือทางราชการเป็นพิเศษ หรือทำคุณต่อประเทศชาติ หรือมีเหตุผลอื่นๆ ตามมติของคณะทำงานเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษประจำเรือนจำ เพื่อสนับสนุนให้ได้รับการพักการลงโทษ สามารถเสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษ พิจารณาได้

(๕) มีผู้ดูแลอุปการะซึ่งมีความพร้อมในระหว่างพักการลงโทษ

(๖) ไม่เคยถูกลงโทษทางวินัยเกี่ยวกับยาเสพติด เครื่องคอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ เครื่องมือสื่อสารอื่น รวมทั้งอุปกรณ์สำหรับสิ่งของดังกล่าว

(๗) ไม่เคยถูกลงโทษทางวินัยกรณีอื่นภายในระยะเวลา ๖ เดือน ก่อนเสนอขอพักการลงโทษ

(๘) ไม่อยู่ระหว่างดำเนินการทางวินัยทุกกรณี

(๙) ไม่มีโทษกักขัง หรือไม่ถูกคุมขังตามหมายขังในคดีอื่น

(๑๐) ผ่านการแก้ไขฟื้นฟูตามโปรแกรมต่างๆ ตามประเภทคดีหรือพฤติการณ์ของการกระทำความผิด และได้รับการพัฒนาพฤตินิสัยอย่างต่อเนื่องจนน่าจะเชื่อว่าจะสามารถปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น และได้รับการประเมินผลตามแบบประเมินความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังก่อนได้รับการปล่อยตัว (Offender Risk Assessment : OA)

(๑๑) เป็นนักโทษเด็ดขาดที่เหลือระยะเวลาต้องโทษจำคุก ตั้งแต่ ๓๐ วันขึ้นไป นับถึงวันประชุมคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษ

(๑๒) ไม่เคยกระทำความผิดเงื่อนไขการพักการลงโทษหรือการลดวันต้องโทษจำคุกมาก่อน

ข้อ ๒ ให้คณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษและคณะทำงานเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษประจำเรือนจำ ตรวจสอบพิจารณาคุณสมบัติของนักโทษเด็ดขาดอย่างละเอียดรอบคอบก่อนให้ความเห็นขอพักการลงโทษ โดยคำนึงถึงลักษณะความผิด ประกอบกับพฤติการณ์ และองค์ประกอบอื่น ดังนี้

(ก) ลักษณะความผิด

(๑) ความผิดต่อองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท และผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(๒) ความผิดต่อความมั่นคงของรัฐ (ภายในและภายนอกราชอาณาจักร)

(๓) ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้าย

(๔) ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามประมวลกฎหมายอาญาอื่นหรือกฎหมายอื่น หรือเป็นผู้สนับสนุนเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือสนับสนุนพนักงานในองค์การ หรือหน่วยงานของรัฐทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น

(๕) ความผิดเกี่ยวกับเพศ

- กระทำชำเราเด็กอายุไม่เกิน ๑๕ ปี

- กรณีที่ผู้เสียหายเป็นผู้สืบสันดาน บุคคลในครอบครัว บุพการี ผู้สูงอายุ สมณเพศทุกศาสนา ศิษย์ซึ่งอยู่ในความดูแล ผู้อยู่ในความควบคุมตามหน้าที่ราชการหรือผู้อยู่ในความปกครองในความพิทักษ์หรือในความอนุบาล ผู้เสียหายมีความบกพร่องหรือพิการทางร่างกายหรือสติปัญญา

/- ชมชื่น...

- ช่มชืนโดยใช้กำลังประทุษร้ายหรือมีอาวุธ และผู้เสียหายได้รับอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตาย
- กระทำผิดขณะที่ครองความเป็นสมณเพศ นักพรต นักบวช หรือผู้นำทางศาสนาหรือจิตวิญญาณ
- พฤติการณ์อันมีลักษณะเป็นการโทรมหญิงหรือกระทำกับชายในลักษณะเดียวกัน หรือเจตนาโทรมหญิงหรือกระทำกับชายในลักษณะเดียวกันถึงแม้ว่าศาลจะไม่ได้ลงโทษฐานโทรมหญิงด้วยก็ตาม หรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี
- กรณีที่ผู้เสียหายยังติดใจเอาความหรือยังมีความหวาดกลัว
- (๖) ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์
- (๗) ความผิดต่อชีวิตร่างกาย
- พฤติการณ์เป็นมือปืนรับจ้าง หรือลักษณะเป็นมือปืนรับจ้าง
- พฤติการณ์ฆ่าผู้อื่นโดยทรมานหรือโดยกระทำทารุณโหดร้าย อุกฉกรรจ์
- กรณีที่ผู้เสียหายยังติดใจเอาความ หรือไม่มีการขอใช้เยียวยาตามคำสั่งศาล
- (๘) ความผิดฐานฉ้อโกงประชาชน หรือการกั๊มเงินที่มีลักษณะเป็นการฉ้อโกงประชาชน
- (๙) ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์
- พฤติการณ์ที่เป็นภัยร้ายแรง เช่น ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายหรือได้รับอันตรายสาหัส
- พฤติการณ์ที่มีลักษณะเป็นแก๊งอาชญากรอาชีพ
- กรณีที่ผู้เสียหายยังติดใจเอาความ หรือไม่มีการขอใช้เยียวยาตามคำสั่งศาล
- (๑๐) ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ
- (๑๑) ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
- (๑๒) ความผิดฐานต่อผู้ขัดขวางเจ้าพนักงานในการจับกุม โดยใช้กำลังประทุษร้ายหรือใช้อาวุธ โดยมีเจตนาทำให้เกิดอันตรายสาหัส หรือทำให้ถึงแก่ความตาย
- (๑๓) ความผิดต่อพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ.๒๕๖๐
- (๑๔) ความผิดที่มีผลกระทบต่อสัมพันธ์ไมตรีกับต่างประเทศ
- (๑๕) คดีที่เป็นที่สนใจของสังคมหรือรายสำคัญ
- (๑๖) ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งปรากฏผลการตรวจสอบจากสำนักงานป.ป.ส. ว่าเข้าข่ายเป็นผู้กระทำความผิดรายสำคัญ
- (๑๗) ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจที่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด
- (๑๘) ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งมีปริมาณหรือจำนวนของกลาง ดังนี้
  - เฮโรอีน น้ำหนักตั้งแต่ ๑ กิโลกรัมขึ้นไป
  - ยาบ้า ตั้งแต่ ๑๐,๐๐๐ เม็ด หรือน้ำหนักตั้งแต่ ๑ กิโลกรัมขึ้นไป
  - ไอซ์ น้ำหนักตั้งแต่ ๒๐๐ กรัมขึ้นไป

- เอ็กซ์ตาซี (ยาอี) ตั้งแต่ ๑,๐๐๐ เม็ด หรือน้ำหนักตั้งแต่ ๒๕๐ กรัมขึ้นไป
- โคเคน น้ำหนักตั้งแต่ ๑ กิโลกรัมขึ้นไป
- ผีน น้ำหนักตั้งแต่ ๑๐ กิโลกรัมขึ้นไป
- กัญชา น้ำหนักตั้งแต่ ๑๐๐ กิโลกรัมขึ้นไป
- คีตามีน น้ำหนักตั้งแต่ ๑ กิโลกรัมขึ้นไป
- มิตาโซแลม ตั้งแต่ ๕๐๐ เม็ดขึ้นไป

(๑๙) คดียาเสพติดชนิดอื่นนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ใน (๑๘) ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษและคณะทำงานที่จะพิจารณาตามความร้ายแรงแห่งกรณี

(ข) พฤติการณ์

- (๑) พฤติการณ์ในระหว่างถูกคุมขัง โดยเฉพาะความอดสาหัส ความก้าวหน้าในการศึกษา การทำงาน การฝึกอบรมวิชาชีพ หรือทำความชอบแก่ราชการเป็นพิเศษ
- (๒) ไม่มีพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติดร้ายสำคัญ
- (๓) ความประพฤติที่แสดงให้เห็นว่าสามารถปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น และผ่านการแก้ไข บำบัด พื้นฟู และพัฒนาพฤติกรรม
- (๔) ไม่มีพฤติการณ์ที่อาจส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของสังคม
- (๕) พฤติการณ์ก่อนมาต้องโทษ เช่น การศึกษา การประกอบอาชีพ ประวัติการต้องโทษ เป็นต้น
- (๖) พฤติการณ์กระทำผิดในคดีที่ต้องโทษอยู่ทุกคดี สาเหตุของการกระทำผิด และผลกระทบของการกระทำผิดต่อผู้เสียหายและสังคม

(ค) องค์ประกอบอื่น

- (๑) ระยะเวลาการคุมประพฤติ
- (๒) ความน่าเชื่อถือและความเหมาะสมของผู้อุปการะในการควบคุมดูแลนักโทษเด็ดขาดให้ปฏิบัติตามเงื่อนไขจนกว่าจะพ้นโทษ
- (๓) การประกอบอาชีพของนักโทษเด็ดขาดภายหลังได้รับการปล่อยตัวพักการลงโทษ
- (๔) การเยียวยาความเสียหายให้กับผู้เสียหาย
- (๕) การชดเชยค่าเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐตามคำสั่งศาล ในลักษณะความผิดตามข้อ ๒ (ก) (๑๐) และ (๑๑)

ข้อ ๓ กรณีลักษณะความผิดตามข้อ ๒ (ก) ต้องมีเหตุผลพิเศษสนับสนุนการใช้ดุลยพินิจของคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษหรือคณะทำงานเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษประจำเรือนจำ ทั้งนี้ คณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษหรือคณะทำงาน มีอำนาจใช้ดุลยพินิจพิจารณาผ่อนปรนให้ได้รับการพักการลงโทษ ด้วยเหตุผลอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

- (๑) ขณะกระทำผิดมีอายุไม่เกิน ๒๐ ปี
- (๒) มีอายุตั้งแต่ ๗๐ ปีขึ้นไป
- (๓) เหลือโทษจำคุกต่อไปไม่เกิน ๑ ปี
- (๔) เจ็บป่วยด้วยโรคร้ายแรงระยะอันตรายอาจถึงแก่ชีวิต หรือพิการที่ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้หรือช่วยเหลือตัวเองได้น้อย

/(๕) มีภาระ...

(๕) มีการระับผิดชอบบุตรซึ่งเป็นผู้เยาว์ หรือบิดามารดาที่ชราภาพ พิกการ ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้และไม่มีผู้ดูแล

(๖) ผ่านการแก้ไขฟื้นฟูตามโปรแกรมต่างๆ ตามประเภทคดีหรือพฤติการณ์ของการกระทำความผิด หรือได้รับการพัฒนาพฤตินิสัยอย่างต่อเนื่องจนน่าเชื่อว่าจะสามารถปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น และได้รับการประเมินผลตามแบบประเมินความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังก่อนได้รับการปล่อยตัว (Offender Risk Assessment : OA)

ข้อ ๔ กรณีมีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติ ให้อธิบดีกรมราชทัณฑ์ เป็นผู้พิจารณาและวินิจฉัยชี้ขาด

.....